

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๒

วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๒

เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๒ เสนอเรื่องพร้อมความเห็นบางประการต่อศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๖ เพื่อขอให้พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งใน ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง (๒) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๕ นั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งการหรือมอบหมายให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐได้ทั้งหน่วยงานและตัวบุคคล เพื่อให้ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็น ตามมาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่ หรือมีคำสั่งได้เฉพาะตัวบุคคล หรือหน่วยงาน ใดอย่างหนึ่งเท่านั้น

๒. ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ รวมทั้งหน่วยราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐจะปฏิเสธอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งสั่งการหรือมอบหมายตามข้อ ๑ ได้หรือไม่ ประการใด และจะต้องรับผิดชอบวินัยและอาญา ตามมาตรา ๑๐ (๓) และมาตรา ๑๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่

๓. คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมอบหมายหรือสั่งการให้บุคคลหรือหน่วยงานของรัฐปฏิบัติการทั้งหลายที่จำเป็น ที่ “กฎหมายอื่น” บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องปฏิบัติหรือดำเนินการในลักษณะที่เป็น “บริการสาธารณะ” ได้ตามมาตรา ๑๕๕ (๖) ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ ประการใด และเห็นว่าผู้ที่ได้รับคำสั่งหรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการดังกล่าว จะปฏิเสธอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้ ใช่หรือไม่

๔. คณะกรรมการการเลือกตั้ง จะมีอำนาจสั่งการและมอบหมายการปฏิบัติการตามข้อ ๓ ได้ตลอดเวลา หรือเฉพาะระยะเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งเท่านั้น

คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญได้เสนอเรื่องมาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภา เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย”

ดังนั้น ปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นจึงมีว่า คำร้องขอของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นไปตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญหรือไม่

เงื่อนไขสำคัญประการหนึ่งตามบทบัญญัติที่กล่าวนี้ก็คือ กรณีจะต้องเป็น “ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ...” ซึ่งหมายความว่า

๑) จะต้องเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริง มิใช่เป็นแต่เพียงปัญหาสมมติฐาน หรือปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เพราะตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจที่จะตีความบทบัญญัติต่างๆ ของรัฐธรรมนูญเป็นการทั่วไป ดังเช่นที่ “คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ” เคยมีอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ มาตรา ๒๐๗ แต่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีอำนาจตีความรัฐธรรมนูญตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ หรือต่อเมื่อจำเป็นสำหรับการพิจารณาวินิจฉัยปัญหาใดปัญหาหนึ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วเท่านั้น กล่าวอีกนัยหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นหรือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความหมายของบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญโดยยังไม่มีปัญหาเกิดขึ้นจริงที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัย และ

๒) ปัญหาที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญโดยตรง เช่น ปัญหาที่ว่าองค์กรนั้นมีอำนาจที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ได้หรือไม่ หรือมีหน้าที่จะต้องทำอะไร

ประเด็นแรก ที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งการหรือมอบหมายการปฏิบัติงานได้ทั้งตัวบุคคลและหน่วยงาน หรือไม่ หรือทำได้เฉพาะตัวบุคคลหรือเฉพาะหน่วยงานอย่างใดอย่างหนึ่ง นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องดังกล่าวมีลักษณะเป็นการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับความหมายของบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีใช่เป็นการเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นจริงให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยแต่อย่างใด

ประเด็นที่สอง เกี่ยวกับการปฏิเสธอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยบุคคลหรือหน่วยงานที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งหรือมอบหมายให้ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นตามกฎหมายที่ระบุ

และการรับผิดทางวินัยและอาญาที่ตามมานั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า มิได้เป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่โดยตรงของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หากแต่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเพราะหน่วยงานหรือบุคคลที่ได้รับคำสั่งนั้น ไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือไม่ยอมให้ความร่วมมือต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่กฎหมายบัญญัติ กล่าวคือ เป็นปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายมากกว่า มิใช่ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอาจวินิจฉัยให้ได้

ประเด็นที่สาม เรื่องการสั่งการและมอบหมายให้ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และการปฏิเสธอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น เห็นว่า มีลักษณะเช่นเดียวกับประเด็นแรกและประเด็นที่สอง กล่าวคือ หาใช่เป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยตรงไม่

สำหรับประเด็นที่สี่ เกี่ยวกับกำหนดเวลาการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในภารกิจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งจะต้องมีการเตรียมการล่วงหน้าก่อนมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งนั้น มีลักษณะเป็นการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความรัฐธรรมนูญ หรือยืนยันการตีความของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าถูกต้องหรือไม่ ทั้งๆ ที่ยังไม่มีปัญหาที่เกิดขึ้นจริงให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัย

ด้วยเหตุผลดังที่ได้กล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า คำร้องขอของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยให้ได้

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ